

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК

АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я

Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.*

Випуск 4 (81) 2014

Миколаїв
2014

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013 р.

Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шهبанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.
К.М. Думенко, д.т.н., доц.
В.П. Клочан, к.е.н., доц.
М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.
В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шهبаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневіська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.В. Скрипнюк, д.ю.н., проф.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; В.С. Дога, д.е.н., проф. (Молдова).

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; В.І. Гавриш, д.е.н., проф.; В.Д. Будақ, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; В.П. Лялякіна, д.т.н., проф. (Росія).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; А.С. Патрева, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; В.А. Захаров, д.с.-г.н., проф. (Росія); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; А.К. Антипова, д.с.-г.н., проф.; В.І. Січкач, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; В.Я. Щербатов, д.с.-г.н., проф.; Майкл Бьоме, проф. (Німеччина); А.С. Добишев, д.т.н., професор (Республіка Білорусь).

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 3 від 25.11.2014 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:

54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,

Миколаївський національний аграрний університет,

тел. 0 (512) 58-05-95, <http://visnyk.mnau.edu.ua>, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2014

ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ РІЗНИМИ СОРТАМИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ПІСЛЯ СОЇ В УМОВАХ ПІВНІЧНОЇ ЧАСТИНИ СТЕПУ УКРАЇНИ

Н. С. Пальчук, науковий співробітник

Інститут сільського господарства степової зони НААН України

У статті наведено результати досліджень реакції сучасних сортів пшениці озимої на рівень мінерального живлення при вирощуванні після сої в північній частині Степу України. У середньому за роки досліджень, найвищу врожайність сорти Зіра (4,11 т/га) та Розкішна (4,29 т/га) формували на варіантах досліду з передпосівним внесенням $N_{45}P_{45}K_{45}$ та поступовим підживленням посівів N_{30} по ТМГ та N_{30} локально у фазі весняного куціння. Максимальні показники зернової продуктивності сорту Заможність також відмічали на цих варіантах.

Ключові слова: пшениця озима, сорти, попередник, мінеральне живлення, врожайність.

Постановка проблеми. Визначальним критерієм у доборі сучасних сортів пшениці озимої є ступінь інтенсивності та реакція на умови вирощування. Кожному сорту притаманні певні морфоагробіологічні ознаки й властивості, завдяки яким він може реалізувати свій генетичний потенціал у разі створення для нього сприятливого середовища [1, 2]. В умовах реформування агропромислового комплексу України площі вирощування озимих культур після традиційних попередників (чорні та зайняті пари, багаторічні трави тощо) є обмеженими. У зв'язку з цим особливо актуальним є питання добору попередників при вирощуванні високоінтенсивних сортів пшениці озимої [3, 4].

Вважається, що за сучасних умов господарювання при розміщенні пшениці озимої в сівозміні після зернобобових культур норму внесення азотних добрив можна зменшити вдвічі, за рахунок накопичення останніми азоту в ґрунті. Короткий період вегетації зернобобових дозволяє сільськогосподарським товаровиробникам належно підготувати поле під сібу озимини.

Разом з тим, технологія вирощування пшениці озимої після сої потребує удосконалення за рахунок появи сучасних високопродуктивних сортів, які відрізняються різними вимогами до умов вирощування, зокрема до рівня мінерального живлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В північній частині Степу України відносно добре опрацьовані технологічні схеми вирощування пшениці озимої. Однак вони не повністю задовольняють вимоги сучасних сортів. Сьогодні, як ніколи раніше, повинні враховуватися можливості мінімізації ризиків і виявлення потенційних конкурентних переваг кожного сорту з метою формування максимального рівня зернової продуктивності культури. Як зазначають науковці, одержання високих врожаїв зерна пшениці озимої є можливим при врахуванні вимог кожного конкретного сорту до зональних особливостей та умов вирощування [5].

Значний внесок у теоретичне та практичне вивчення особливостей вирощування пшениці озимої зробили такі вчені, як С. М. Бугай, В. Г. Нестерець, Г. Р. Пікуш, І. Т. Нетіс, В. В. Лихочвор, П. М. Когут, А. В. Черенков. При оцінці попередників дослідники керуються декількома ознаками, серед яких найбільш важливими є створення оптимального водного і поживного режимів та раннє звільнення поля, що дозволило б якісно підготувати ґрунт під сівбу озимини. Серед широкого спектру непарових попередників науковці віддають перевагу сої, вважаючи її добрим попередником для озимих колосових культур, зокрема пшениці озимої [6, 7].

Обов'язковим технологічним прийомом для отримання високого врожаю зерна пшениці є забезпечення рослин елементами живлення протягом вегетації. Тому система удобрення повинна базуватися на знанні основних періодів розвитку рослин, їх потреб в поживних речовинах, а також специфіки ґрунтово-кліматичних умов зони, попередників та сортових особливостей пшениці озимої [8].

Мета і завдання дослідження. Для вирішення зернової проблеми важливе значення має впровадження розроблених

на принципах адаптивного рослинництва технологій вирощування сучасних сортів, внесення оптимальних доз мінеральних добрив при підживленні рослин.

Мета роботи полягала у науковому обґрунтуванні елементів технології вирощування різних за рівнем інтенсивності сортів пшениці озимої при розміщенні їх після сої.

Для досягнення цієї мети було передбачено вивчення реакції сучасних сортів пшениці озимої на рівень мінерального живлення при вирощуванні після сої.

Виклад основного матеріалу досліджень. Дослідження проводили протягом 2010-2013 рр. у дослідному господарстві «Дніпро» ДУ Інституту сільського господарства степової зони НААН у польовому трифакторному досліді, який закладали методом послідовних ділянок систематичним способом. Площа елементарної ділянки становила 60 м², облікової – 40 м². Повторність у досліді – триразова. Після збирання сої здійснювали якісне подрібнення пожнивних решток з частковою їх заробкою в ґрунт за допомогою важких дискових борон БДТ-7. В подальшому, безпосередньо перед сівбою, проводили передпосівний обробіток ґрунту культиваторами КПС-4 на глибину 6-8 см. Під передпосівну культивацію вносили мінеральні добрива у дозі $N_{45}P_{45}K_{45}$. Схема досліду передбачала такі варіанти: без підживлення, N_{30} по ТМГ (по таломерзлому ґрунту) та подальшим підживленням рослин N_{30} і N_{60} локально навесні в фазі куцїння. Перед сівбою насіння протруювали препаратом Раксіл Ультра (0,2 л/т). Технологія вирощування пшениці озимої, за винятком поставлених на вивчення питань, була загальноприйнятою для північної частини Степу України.

У досліді висівали три сорти пшениці озимої селекції різних селекційних центрів (Зіра, Заможність та Розкішна), занесених до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні.

При проведенні досліджень користувалися загальноприйнятими методиками та рекомендаціями [12].

Результати проведених досліджень в умовах 2010-2013 рр. свідчать про наявність стійкої тенденції до формування дещо

вищих показників урожайності пшениці озимої різних сортів на варіанті, де в передпосівну культивуацію вносили основне фонове добриво дозою $N_{45}P_{45}K_{45}$ з наступним підживленням посівів азотом N_{30} по таломерзлому ґрунту та аналогічною дозою в фазі весняного кущіння (табл.). Простежується неоднорідна сортова реакція пшениці озимої на умови вирощування залежно від рівня мінерального живлення. Наприклад, сорти Зіра та Розкішна, в середньому за три роки досліджень, формували найвищі показники врожайності на цьому варіанті – **4,11** та **4,29** т/га відповідно, найнижчою вона була у сорту Заможність – **3,75** т/га. Найнижча середня врожайність у всіх досліджуваних сортів була отримана на варіанті з передпосівним внесенням повного мінерального добрива $N_{45}P_{45}K_{45}$ (фон) без подальшого підживлення рослин. На цих ділянках зернова продуктивність сортів становила: Зіра – **2,92** т/га, Заможність – **2,77** т/га та Розкішна – **3,22** т/га. Також достатньо чітко спостерігалася сортова реакція культури на рівень мінерального живлення рослин у весняно-літній період. Це дозволило визначити найбільш ефективну норму азотних добрив при вирощуванні пшениці озимої після сої. В умовах **2013** р. у всіх сортів, які вивчали в дослідях, відмічали зростання рівня врожайності з внесенням добрив.

Порівняно з контролем, передпосівне внесення $N_{45}P_{45}K_{45}$ (фон) та наступне підживлення рослин N_{30} по ТМГ, N_{30} локально в фазі весняного кущіння забезпечувало приріст урожайності у сортів Зіра, Заможність та Розкішна – **1,19; 0,98** та **1,07** т/га відповідно.

Соя, як і інші непарові попередники пшениці озимої, не завжди забезпечувала достатній рівень зволоження ґрунту необхідний для нормальної вегетації рослин, зокрема для раціонального засвоєння і використання внесених азотних добрив. Так, в умовах **2011-2012** сільськогосподарського року у результаті несприятливого гідротермічного режиму в окремі періоди вегетації, урожайність всіх сортів була нижчою на варіанті, де вносили фонове добриво ($N_{45}P_{45}K_{45}$)+ N_{30} з наступним підживленням N_{30} по МГ та N_{60} локально у фазі весняного кущіння рослин.

**Урожайність різних сортів пшениці озимої (т/га)
залежно від рівня мінерального живлення**

	Роки												Середнє		
	2011			2012			2013								
	1*	2**	3***	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Норма внесення мінеральних добрив, кг/га д.р. (фактор А)															
(Фон - N_{45}, P_{45}, K_{45}), без підживлення	2,72	2,45	2,92	2,25	2,17	2,42	3,78	3,70	4,31	2,92	2,77	3,22			
(Фон) + N_{30} по таломерзлому ґрунту (ТМГ)	3,23	2,78	2,96	2,89	2,73	2,96	4,42	4,26	4,79	3,51	3,26	3,57			
(Фон) + N_{30} та ТМГ + N_{30} локально в фазі весняного кущіння	3,64	3,16	3,76	3,51	3,13	3,58	5,17	4,97	5,54	4,11	3,75	4,29			
(Фон) + N_{30} по ТМГ + N_{60} локально в фазі весняного кущіння	3,52	3,09	3,54	3,43	3,04	3,46	5,18	4,99	5,59	4,04	3,71	4,20			
A	0,19			0,18			0,23			-					
B	0,14			0,15			0,12			-					
AB	0,15			0,16			0,18			-					

Примітка. 1 – Зібра; 2 – Заможність; 3 – Розкішна.

Це пояснюється відсутністю достатніх запасів продуктивної вологи у верхніх шарах ґрунту, тому добрива виявилися неефективними і не мали суттєвого впливу на формування врожайності культури. Урожайність на цих ділянках становила у сорту Зіра – **3,43** т/га, Заможність – **3,04** т/га та Розкішна – **3,46** т/га.

Порівняння продуктивності різних за інтенсивністю сортів пшениці озимої показало, що найбільш пластичними до умов вирощування виявилися напівінтенсивний сорт Зіра та універсальний сорт Розкішна. Залежно від рівня мінерального живлення вони забезпечували врожайність зерна в межах **2,92-4,11** та **3,22-4,29** т/га відповідно.

Висновки. Таким чином, за попередніми результатами досліджень встановлено, що врожайність сучасних сортів пшениці озимої значною мірою залежить не тільки від погодних умов впродовж усього періоду вегетації, але й від попередника та оптимального рівня мінерального живлення основної зернової культури для максимального задоволення потреби рослин на всіх етапах органогенезу.

Список використаних джерел:

1. Бугай С. М. Сортова агротехніка озимої пшениці / С. М. Бугай. — Озима пшеница на Україні. — К. : Урожай, 1965. — 136 с.
2. Орлюк А. П. Адаптивний і продуктивний потенціал пшениці : монографія / А. П. Орлюк, К. В. Гончаров. — Херсон : Айлант, 2002. — 276 с.
3. Сорти, попередники та строки сівби як основні фактори оптимізації вирощування озимої пшениці / Ю. В. Бабіч, М. М. Солодушко, М. І. Пихтін, М. І. Громов // Бюлетень ІЗГ УААН. — 2001. — № 17. — С. 19—24.
4. Галиченко І. І. Урожайність озимої пшениці в залежності от предшественников / І. І. Галиченко // Земледелие. — 2012. — № 1. — С. 35—36.
5. Особливості ґрунтово-кліматичних умов північного Степу та урожайність зернових культур / [С. М. Лебідь, В. Ю. Коваленко, В. І. Чабан, Л. М. Десятник] // Бюл. Ін-ту зерн. госп-ва УААН. — 2005. — Вип. 26—27. — С. 188—193.
6. Бабич А. Соя – головна білково-олійна культура світового землеробства / А. Бабич, А. Побережна // Пропозиція. — 2000. — № 4. — С. 42—45.
7. Зернобобовые культуры – эффективные предшественники озимой пшеницы в горной зоне Дагестана / [Н. Р. Магомедов, А. М. Омаров, А. А. Айтемиров.] и др. // Сб. науч. тр., посвящ. 50-летию Дагест. НИИСХ / Дагест. науч.-исслед. ин-т сел. хоз-ва. — 2010. — ч. 1. — С. 55.
8. Меньев В. Г. Удобрение озимой пшеницы / В. Г. Минеев — М. : Колос, 1973. — 206 с.
9. Жемела Г. П. Эффективность азотных удобрений при разных способах и сроках применения под озимую пшеницу / Г. П. Жемела // Селекция и сортовая агротехника озимой пшеницы. — М. : Колос, 1979. — С. 286—293.

10. Боинчан Б. П. Влияние предшественников, сортов, удобрений и севооборота на урожайность озимой пшеницы в длительных полевых опытах (50 лет) в северной степной зоне Республики Молдова / Б. П. Боинчан // Изв. Тимирязев. с.-х. акад. — 2012. — № 3. — С. 115—126.
11. Жиляев А. М. Эффективность технологий возделывания озимой пшеницы разных сортов по предшественникам в Центральном Нечерноземье / А. М. Жиляев // Актуал. вопр. агр. науки в соврем. условиях. — Рос. гос. аграр. заоч. ун-т, 2010; в. 3. — С. 33—39.
12. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта (с основами статистической обработки результатов исследований) // Б. А. Доспехов — М. : Агропромиздат, 1985. — 352 с.

Н. С. Пальчук. Формирование урожайности различными сортами пшеницы озимой при выращивании после сои в условиях северной части Степи Украины.

В статье приведены результаты исследований реакции современных сортов пшеницы озимой на уровень минерального питания при выращивании после сои в северной части Степи Украины. В среднем за годы исследований самую высокую урожайность сорта Зира (4,11 т/га) и Роскошная (4,29 т/га) формировали на вариантах опыта с предпосевным внесением $N_{45}P_{45}K_{45}$ и последующей подкормкой посевов N_{30} по ТМГ и N_{30} локально в фазе весеннего кущения. Максимальные показатели зерновой продуктивности сорта Заможність также отмечали на этих вариантах.

N. Palchuk. The yield formation with the different varieties of winter wheat when they are grown after soybean in the Northern Steppe of Ukraine.

The paper presents the results of studies of the reaction of modern varieties of winter wheat on the level of their mineral nutrition when they are grown after soybean in the Northern Steppe of Ukraine. On average during the years of research, the highest yield of such varieties as Zira (4.11 t/ha) and Rozkishna (4.29 t/ha) was obtained in the versions of the experiment with pre-sowing introduction of $N_{45}P_{45}K_{45}$ and subsequent gradual nourishment of crops with N_{30} according to TMG and with N_{30} locally in the spring tillering phase. Maximum grain productivity of the Zamozhnist variety was also observed in these versions.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

М. В. Дубініна, О. І. Лугова. Значення трансакційних витрат у формуванні економічного потенціалу сільськогосподарського підприємства.....	3
В. В. Ключан. Інфраструктура інформаційного обслуговування агробізнесу.....	12
І. В. Гончаренко, К. В. Коноваленко, Ж. В. Сокровіщук. Необхідність розвитку агротуризму на території Миколаївської області.....	20
О. В. Аверчев, Н. О. Аверчева. Сучасний стан та перспективи розвитку галузі рослинництва в Херсонській області	27
S. Zaskaleta, K. Matveyeva. The Main Trends of Professional Training of Specialists for Agrarian Industry in Western European Countries.....	35
А. В. Бурковська, Т. І. Лункіна. Інвестування аграрного сектора економіки України	41
І. В. Барішевська. Теоретичні аспекти формування маркетингової стратегії розвитку аграрних підприємств.....	47
С. О. Малюк. Маркетинговий підхід до трактування сутності товару й товарного асортименту підприємства	55
Н. В. Цуркан. Щодо доповнення показників оцінки ефективності вирощування багаторічних трав	61
О. І. Мельник. Методичні засади побудови та оцінки науково-інноваційного профілю аграрного сектора економіки	67
Р. В. Данильченко. Тенденції розвитку інфраструктури зернового ринку	76
К. В. Якушова. Стан сільськогосподарських угідь у Миколаївській області: екологічний аспект.....	84
В. П. Рибачук. Концепція інноваційної моделі у формуванні теорії і практики розвитку економічних систем.....	92

О. Ю. Скоромна. Удосконалення методу ланцюгових підстановок при аналізі факторів формування прибутку підприємства..... 99

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

А. К. Антипова. Водний режим у посівах люцерни насінневого призначення..... 106

Р. А. Вожегова, М. А. Мельник. Особливості накопичення сирової маси та сухої речовини, фотосинтетична діяльність сої при вирощуванні в умовах Півдня України 114

Ю. О. Лавриненко, В. Б. Рубан. Динаміка листової поверхні рослин кукурудзи та фотосинтетичні показники посівів при краплинному способі поливу в умовах Півдня України 122

В. М. Ловинська, С. А. Ситник, Г. П. Думинський. Ретроспективний аналіз динаміки лісових ресурсів Дніпропетровської області..... 129

В. В. Розенфельд. Технологічні особливості комплексного захисту газонів від фітопатогенів у ландшафтному озелененні..... 135

В. І. Ратошнюк. Вплив елементів технології вирощування на насінневу продуктивність люпину вузьколистого 142

О. А. Туріна, С. В. Дідович, Р. О. Кулініч. Високопродуктивні рослинно-мікробні системи в агроценозах бобових культур Криму 151

Н. С. Пальчук. Формування врожайності різними сортами пшениці озимої при вирощуванні після сої в умовах північної частини Степу України 156

С. В. Чернобай. Формування показників якості зерна ячменю ярого за впливу норми висіву та позакореневих підживлень 163

В. С. Топіха, С. М. Галімов, О. О. Стародубець. Досвід створення промислового свинарства в умовах СГПП «Техмет-Юг» Миколаївської області 170

Г. А. Данильчук. Економічна ефективність вирощування цюголіток підвищеної маси 178

Л. О. Стріха. Використання ферментативно обробленого гірчичного порошку при виробництві сирокоччених ковбас.....	184
М. Г. Тищенко. Пошук ефективних шляхів адаптації тварин при інтродукції їх в умовах глобального потепління.....	189

В ПОРЯДКУ ОБГОВОРЕННЯ

В. О. Ханстантинов. Дотримання академічних стандартів – запорука якісного підручника.....	194
--	------------

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

До друку приймаються статті, що відповідають вимогам ВАК і мають такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Подається примірник тексту статті, підписаний авторами, надрукований на папері форматом А4, а також електронний варіант на CD-ROM. Обов'язково подається: рецензія доктора наук; квитанція про оплату, відомості про автора.

На диску повинен бути 1 файл з текстом статті, названий прізвищем автора (Стаття_Прізвище), файл з розширеною англійською анотацією та, при необхідності, файли з рисунками, графіками тощо.

Обсяг статті – до 10 повних сторінок. Розміри полів: ліве – 20 мм, праве – 20 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, до 30 рядків на сторінці.

Статті необхідно готувати за допомогою текстового редактора Microsoft Word. Шрифт статті – Times New Roman Cyr, через інтервал 1,5, розмір – 14 pt.

Назва статті має бути короткою (до 10 слів), адекватно відбивати її зміст, відповідати суті досліджуваної наукової проблеми. При цьому слід уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Деякі питання...», «Проблеми...», «Шляхи...», в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Анотації (українською, російською та англійською) набирати курсивом 12 кеглем. Виклад матеріалу в анотації має бути стислим і точним (близько 50 слів). Слід застосовувати синтаксичні конструкції безособового речення, наприклад: «Досліджено...», «Розглянуто...», «Установлено...» (наприклад,

«Досліджено генетичні мінливості... Отримано задовільні результати...»).

Анотація статті англійською мовою (від 250 до 300 слів) та ключові слова англійською мовою (від 5 до 10 слів). Треба надати професійний переклад анотації статті англійською мовою (завірений печаткою бюро перекладів або відділу кадрів підпис викладача кафедри іноземних мов вашого ВНЗ). Бажано надати цю розширену анотацію українською (російською) мовою.

Анотація англійською мовою повинна бути структурованою (слідувати логіці опису результатів у статті), інформативною (не містити загальних слів); оригінальною (не може бути калькою російськомовної анотації); змістовною (відображати основний зміст статті та результати досліджень).

Посилання в тексті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 6]. Посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела, потім через кому сторінку (маленьке с.), далі її номер (наприклад: [1, с. 5]). Якщо далі йде інше джерело, то ставити його номер через крапку з комою в тих самих дужках (наприклад: [1, с. 5; 4, с. 8]).

Усі цитати, мова оригіналу яких є іншою, подавати мовою Вісника й обов'язково супроводжувати їх посиланнями на джерело і конкретну сторінку.

Не робити посторінкових посилань, а подавати їх у дужках безпосередньо в тексті.

На всі рисунки й таблиці давати посилання в тексті. Усі рисунки мають супроводжуватися підрисунковими підписами, а таблиці повинні мати заголовки.

Рисунки виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Створити рисунок», а не виконувати рисунок поверх тексту. Написи на рисунках виконувати засобами Microsoft Word з тим, щоб редактор мав можливість зробити в них необхідні виправлення. У разі використання інших програм для створення рисунків надавати редакції на кожний рисунок окремий файл фотмату TIFF (незжатий – **uncompressed**) або формату JPG (найкращої якості – **best quality**).

Таблиці виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Додати таблицю». Кожна таблиця повинна займати не більше одного аркуша при розмірі шрифту TIMES тексту таблиці не менш ніж 12 кегль.

Формули у статтях по всьому тексту набирати у формульному редакторі MS Equation – 3.0, шрифт TIMES, 10 кегль.

Автори мають дотримуватися правильної галузевої термінології (див. держстандарти).

Терміни по всій роботі мають бути уніфікованими.

Між цифрами й назвами одиниць (грошових, метричних тощо) ставити нерозривний пробіл.

Скорочення грошових та метричних одиниць, а також скорочення млн, млрд, метричних (грн, т, ц, м, км тощо) писати без крапки.

Якщо в тесті є абревіатура, то подавати її в дужках при першому згадуванні.

Література, що приводиться наприкінці публікації, повинна розташовуватися в порядку її першого згадування в тексті статті й бути оформлена відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Номер у списку літератури має відповідати лише одному джерелу.

Список використаних джерел повинен містити не менше 10 посилань, з яких не менше 7 на зарубіжні видання. Самоциткування – не більше 30%.

Обов'язкова наявність списку літератури англійською мовою (не виключає списку літератури мовою статті). Літературу не обов'язково перекладати англійською мовою. Її можна транслітерувати. Офіційна транслітерація українського алфавіту латиницею регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55. Офіційний трансліт онлайн – <http://translit.kh.ua/?passport>. Транслітерація російського алфавіту латиницею онлайн – <http://www.translitor.net/>.

**Редакційна колегія залишає
за собою право на редакційні виправлення.
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ**

УДК XXX.XX

Назва статті

*Л. С. Прокопенко, кандидат біологічних наук, доцент
Л. П. Чернолата, кандидат сільськогосподарських наук
Інститут кормів УААН*

Текст анотації українською мовою (50-60 слів)

Ключові слова: 4-7 ключових слів або словосполучень

* Текст статті *

Список використаних джерел:

1. Іваненко І. І. Назва роботи / І. І. Іваненко — К. : Вища школа, 1999. — 111 с.
2. Бобров М. І. Назва статті / М. І. Бобров // Назва журналу. — 1999. — № 6. — С. 23—25.

Название статьи

*Л. С. Прокопенко
Л. П. Чернолата*

Текст аннотации російською мовою (50-60 слів)

Ключевые слова російською мовою

Name of the article

*L. Prokopenko
L. Chornolata*

Text of annotation англійською мовою (50-60 слів)

Keywords англійською мовою

Text of annotation розширена анотація англійською мовою (250-300 слів)

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 4(81) – 2014

Технічний редактор: *О. М. Кушнарьова.*
Перекладач-коректор: *О. В. Неліна.*
Комп'ютерна верстка: *Ю. В. Антонович.*

Підписано до друку 25.11.2014. Формат 60 x 84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 13,1.
Тираж 300 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.